

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Як західний «журналіст» Лев Голінкін бореться з Україною та демократією. – Дарія Гірна](#)

[Юрій Андрухович про критерії для «хороших росіян», «поразку агресора» та нову книгу. – «Голос Америки»](#)

[«Я була інструментом русифікації України»: Єфросиніна прокоментувала мовну суперечку зі Соловій. – «Українська правда»](#)

[«Підручники ненависті»: російську літературу завозять, українську забороняють. Яку історію викладають в окупації? – Олександр Янковський, Олена Бадюк](#)

Вшанування пам'яті

[Меморіальну таблицю Вікторії Амеліній відкрили на фасаді львівської школи, де вчилася письменниця. – Юлія Равлюк, Іванка Дусько](#)

[«Я поверну собі своє життя, обіцяю»: створили сторінку пам'яті, присвячену Максиму Кривцову. – Поліна Горлач](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[Красовицький: Держоргани досі не розробили підзаконні акти для закону про заборону книжок із рф](#)

[Лондонград з отруйною інформацією. Вплив російської пропаганди у Великій Британії. – Єгор Браїлян](#)

Медіа

[Фокусна тема, спікери та програма: що варто знати про 10-й Львівський медіафорум. – Поліна Горлач](#)

[Мінкульт підтвердив телерадіокомпанії «Стерх» статус критично важливої організації. – Валерія Буняк](#)

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

[В Україні планують перейменувати понад 300 населених пунктів: що про це відомо. – Анна Семьонова](#)

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

[Замість Леніна – Книга Книг: на Рівненщині є пам'ятник Біблії. – Мартинюк](#)

Марія

Благодійність. Меценатство

За 110 тонн російськомовної макулатури для ЗСУ купили два пікапи. – Олексій

Театр

Українці почали частіше ходити в театри – дослідження. – Олена Расенко

Культура на часі: що з доходами українських театрів на другий рік війни. Дослідження YouControl

Скільки коштує створити сучасну оперу та за рахунок чого існують незалежні театри? – Ольга Дятел

Кіномистецтво. Кінопрокат

Суд визнав Раду з підтримки кінематографії нелегітимною. Що цьому передувало? – Марічка Максимець

Раду з підтримки кінематографії при Держкіно остаточно визнали нелегітимною. – Марія Кабацій

Це рішення має оздоровити кіноспільноту: Денис Іванов про рішення апеляційного суду щодо Ради з підтримки кіно. – Поліна Горlach

У Раді повідомили про загрозу повернення відхилених обмежень на український дубляж фільмів. – Ірина Лисогор

Політичний Боллівуд. Чому і для кого Банкова через парламент пропихає нові правила дубляжу фільмів. – Ірина Федорів

«У пошуках Ніки»: вийшла документальна стрічка від режисера фільмів «Егрегор» та «Пік страху»

«Я відчував, що мільйони українців вийшли на сцену разом зі мною». Розмова з лавреатом премії «Оскар» Мстиславом Черновим. – Дмитро Десятерик

Література. Книговидання

Премія Dragomir Prize оголосила лавреатку 2023 року. – Олександр Мимрук

Оксана Забужко, Артем Чех, Сергій Жадан: яких українських письменників читають у Гарварді? – Марічка Максимець

Музейна справа

Культурно-археологічний центр «Пересопниця» організовує наукову конференцію

Державний архів Львівської області оцифрував 150 000 історичних документів Львова

Охорона культурної спадщини

У Миколаєві визначили найзначніші об'єкти культурної спадщини

Артефакти з 6 тисячоліття до н.е.: київські митники вилучили цінну знахідку

Бібліотечна справа. Читання

«Сто відсотків була дискримінація»: представниця омбудсмена про конфлікт між родиною переселенців і бібліотекою. – Суспільне

Авторське право

Авторське право та ШІ: хто власник і як захистити творчість. – Тарас Свирид

Підтримка України у світі

Німецькі грантодавці дадуть ще 50 тисяч доларів на реставрацію луцького кінотеатру «Батьківщина». – «ВСН»

Стрічка «Білий янгол – кінець Мар'їнки» отримала золоту нагороду та Гран-прі. – Анна Семьонова

ШІ та кадри українських бомбардувань. Польський режисер випустить фільм про путіна. – Анастасія Большакова

У Фінляндії закривають музей Леніна, який працював з 1946 року. – Yle

Без російської мови: Уряд Латвії затвердив зміни до державного стандарту освіти у школах. – Віра Перун

Загальні питання

Як західний «журналіст» Лев Голінкін бореться з Україною та демократією. – Дарія Гірна

Авторка, журналістка, авторка ютуб-каналу «Обличчя Незалежності», розповідає про уродженця Харкова, емігранта з єврейським корінням Лева Голінкіна, який називає себе журналістом та роками будує Україні імідж неонацистської держави у західних медіа. «Він вийшов на „інформаційний олімп” зі своєю ажендою про „фар-райт юкрейніан наці” приблизно в 2014-му. На жаль, його колонки досі пропускають авторитетні міжнародні медіа... І ось останній його вихід. У 2023 році у світ англійською мовою вийшла книга канадського професора Любомира Луцюка та українського історика В. В'ятровича „Ворожі архіви. Радянські протиповстанські операції та Український націоналістичний рух” („Enemy Archives. Soviet Counterinsurgency Operations and the Ukrainian Nationalist Movement – Selections from the Secret Police Archives”) про боротьбу НКВД з УПА. Це – вперше перекладений англійською дуже важливий корпус майже двох сотень документів НКВД-КГБ з коментарями істориків, про український рух опору нацистам та комуністам, про зачистки НКВД та репресії. Зокрема, до яких методів вдавалися совети, щоб скомпрометувати рух. Коли я працювала в Центрі досліджень визвольного руху, у нас було два великі проекти по оцифруванню таких документів. Я їх бачила і не маю жодних сумнівів, що це невід’ємне джерело дослідження для кожного історика, який досліджує тему ОУН та УПА і вважає, що займається академічною історією (це на випадок намагання приплести сюди будь-які звинувачення в „українській пропаганді”). І так як у нас взагалі відсутня державна комунікація таких питань, а лєвова частина профільних істориків – у ЗСУ, такі праці дуже важливі для країни в цей час. Особливо в західній академії, де досі домінує російська оптика України і не тільки. Саме тому Американська асоціація бібліотек (ALA) визнала цю книгу однією з найкращих у 2023-му... І тут одразу з’являється Голінкін зі статтею в американському виданні The Nation із заголовком „Чому американська бібліотечна асоціація відбілює історію українських нацистів?”. З хедлайн-фото не УПА, а дивізії Ваффен СС Галичина (проти якої УПА виступали). І російське МЗС одразу бере її в оборот як „ачірідное свідетельство”. Після чого „комітет історичних матеріалів” Асоціації американських бібліотек вилучає книгу зі списку найкращих за минулий рік. І вибачається, не пояснюючи конкретних причин, через які книга тепер більше не „цінне джерело”. Тобто фактично Асоціація американських бібліотек підіграє одному мерзотнику, який багато років на догоду кремлю спекулює на чутливих для українського та єврейського народів сторінках історії. І таким кроком комітет фактично каже, що так, архіви та документи на тему з контекстом подій – це „відбілювання українських нацистів”. У контексті книги про УПА, перший бій якої був саме з нацистами. І декілька днів ніхто з представників держави чи лідерів думок не висловив обурення. Попри те, що в Україні є МЗС, МКІП і два національні марафони з шаленими бюджетами. Комунікувати та підсвічувати дії таких персонажів дуже

важливо, тому що ці дії прямо впливають на імідж України у світі, відтак – на наші життя та на ненадання зброї...». Докладніше:

https://lb.ua/blog/dariia_hirna/609807_yak_zahidniy_zhurnalist_lev_golinkin.html

Юрій Андрухович про критерії для «хороших росіян», «поразку агресора» та нову книгу. – «Голос Америки»

Український письменник та перекладач Ю. Андрухович приїхав до США, аби поспілкуватися з академічною спільнотою щодо подій в Україні. У нього вже відбулися заходи у провідних світових університетах, зокрема в Єльському та Гарвардському. В інтерв'ю Андрухович розповідає про те, чому лишився в Україні, чи варто «кенселити» російських письменників та виконавців, чи напише він книгу про війну та чи можна домовлятися з агресором. Докладніше:

<https://www.radiosvoboda.org/a/yuriy-andrukhovych-intervyu/32916882.html>

«Я була інструментом русифікації України»: Єфросиніна прокоментувала мовну суперечку зі Соловій. – «Українська правда»

На початку березня українська ведуча М. Єфросиніна взяла інтерв'ю у співачки Х. Соловій. Під час розмови артистка заявила, що на руках медійних персон, які роками «розмивали кордони» та «вибудовували культурні мости» між росією та Україною, кров українців. Суперечка вийшла резонансною та спровокувала багато обговорень та реакцій. Під час дискусії зі Соловій Єфросиніна наголосила, що вела всі шоу на українському телебаченні російською мовою, оскільки таким був запит аудиторії. «Коли людина мені сказала, що в мене кров на руках, це було емоційно ударом для мене, тому що це не так. Мене в той момент згубили емоції. Якби я була зібрана, я б не сказала про запит аудиторії. Це була моя помилка. Мене підвели і лексика, і самовладання, і вміння зреагувати так, як я хотіла як журналістка зреагувати», – пояснила ведуча. Вона уточнила, що вклала не це в свої слова і не намагалася перекласти відповідальність за свій вибір на українців. «Я мала на увазі, що я була інструментом дуже серйозної русифікації України. Інструментом! Але ж не головнокомандувачем, я не була тим, хто все це придумав. Я була одним із факторів, і я несу відповідальність сьогодні. Абсолютно точно можу сказати, що я частина цієї великої помилки, про яку шкодую», – додала Єфросиніна. Докладніше:

<https://espreso.tv/kultura-ya-bula-instrumentom-rusifikatsii-ukraini-efrosinina-prokomentovala-movnu-superechku-z-soloviy>

«Підручники ненависті»: російську літературу завозять, українську забороняють. Яку історію викладають в окупації? – Олександр Янковський, Олена Бадюк

На окуповані території Херсонської області завезли партію російських книг із Рязані, більшість з яких є псевдоісторичними, стверджують у Центрі національного спротиву. Зокрема, російську літературу завезли до бібліотек Скадовська, Генічеська та Чаплинки. Натомість, за даними підпілля, українські

книги спалюють або викидають. Автори розповідають про книги, які росія завозить на окуповану частину півдня; що сталося з українськими підручниками, які залишилися в школах на момент окупації; чому росія переписує історію і про що розповідають учням на окупованих територіях. Докладніше:

<https://www.radiosvoboda.org/a/novyny-pryazovya-rosiyska-literatura-v-okupatsiyi-choho-navchayut-shkolyariv/32916123.html>

Вшанування пам'яті

Меморіальну таблицю Вікторії Амеліній відкрили на фасаді львівської школи, де вчилася письменниця. – Юлія Равлюк, Іванка Дусько

23 квітня на фасаді Львівської середньої загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 50 відкрито меморіальну таблицю на честь В. Амеліної. Докладніше:

<https://suspilne.media/lviv/730173-memorialnu-tablicu-viktorii-amelinij-vidkrili-na-fasadi-lvivskoi-skoli-de-vcilasa-pismennica/>

«Я поверну собі своє життя, обіцяю»: створили сторінку пам'яті, присвячену Максиму Кривцову. – Поліна Горlach

Платформа пам'яті «Меморіал», Фонд Максима Кривцова та команда Squat 17b створили спецпроект «Далі: я поверну собі своє життя, обіцяю», присвячений пам'яті письменника та військового. На спеціальному сайті зібрали найважливіші факти з життя Кривцова, а також спогади про нього від близьких людей. Крім того, вдалося оцифрувати виставку, яка за декілька місяців побувала в десятках українських міст, а також у Європі. Вона складається з 24 фоторобіт Кривцова і доповнена його поезіями. Її планували провести ще за життя Далі – організатори встигли з ним обговорити концепцію заходу. Спецпроект – це приклад сторінки пам'яті людини, один зі способів зберегти та вшанувати її пам'ять, зазначають у команді «Меморіалу». Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/730249-a-povernu-sobi-svoe-zitta-obicaustvorili-storinku-pamati-prisvacenu-maksimu-krivcovu/>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

Красовицький: Держоргани досі не розробили підзаконні акти для закону про заборону книжок із рф

Міністерство культури та інформаційної політики, Держкомтелерадіо і Кабінет Міністрів України не розробили підзаконні акти для закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення обмежень на ввезення та розповсюдження видавничої продукції, що стосується держави-агресора, Республіки Білорусь, тимчасово окупованої території України». Про це повідомив генеральний директор «Фоліо» О. Красовицький під час круглого столу з протидії поширенню контрафактних друкованих книжок, що відбувся до Всесвітнього дня книги та авторського права у книгарні «Сенс». «Я неодноразово звертався до МКІП напряму. Закон, що забороняє ввезення, друк і

розповсюдження російських і білоруських книжок, Верховна Рада ухвалила 19 червня 2022 року. Президент підписав його рівно через рік. Протягом трьох місяців Держкомтелерадіо, МКІП та Кабмін мали розробити підзаконні акти до цього закону. Станом на зараз, через 10 місяців після підписання президентом закону і 22 місяці після ухвалення його Верховною Радою, ці підзаконні акти не прийняті. Я думаю, через це правоохоронним органам набагато складніше боротися з російською інформаційною агресією. Для країни, що воює, затримання боротьби з ворожим інформаційним продуктом – неповага до власної безпеки», – сказав він. Докладніше:

<https://chytomo.com/krasovytskyj-derzhorhany-dosi-ne-rozrobyly-pidzakonni-akty-dlia-zakonu-pro-zaboronu-knyzhok-iz-rf/>

Лондонград з отруйною інформацією. Вплив російської пропаганди у Великій Британії. – Єгор Брайлян

Автор розповідає, як росія інформаційно впливала на Велику Британію та що зробила країна, аби запобігти цьому. Докладніше:

<https://ms.detector.media/propaganda-ta-vplyvi/post/34744/2024-04-23-londongrad-z-otruynoyu-informatsiieyu-vplyv-rosiyskoi-propagandy-u-velykiy-brytanii/>

Медіа

Фокусна тема, спікери та програма: що варто знати про 10-й Львівський медіафорум. – Поліна Горлач

10-й Львівський медіафорум (LMF) проходитиме 16–18 травня. Події відбуватимуться у межах фокусної теми «Мова для порозуміння: шукати сенси в поляризованому світі». Докладніше про програму:

<https://suspilne.media/culture/730419-fokusna-tema-spikeri-ta-programa-so-varto-znati-pro-10-j-lvivskij-mediaforum/>

Мінкульт підтвердив телерадіокомпанії «Стерх» статус критично важливої організації. – Валерія Буняк

Міністерство культури та інформаційної політики визнало телерадіокомпанію «Стерх» (Дніпро) критично важливою для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період. Про це свідчить відповідний наказ № 303, опублікований на сайті відомства. «Стерх» є дочірнім підприємством ТОВ «Старлайт медіа». Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/225845/2024-04-23-minkult-pidтверdyv-teleradiokompanii-sterkh-status-krytychno-vazhlyvoi-organizatsii/>

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

В Україні планують перейменувати понад 300 населених пунктів: що про це відомо. – Анна Семьонова

Парламент має намір перейменувати понад 300 населених пунктів, назви яких містять символіку російської імперської політики або не відповідають стандартам державної мови. Про це йдеться у проєкті постанови № 11188. «Місцеві органи влади мали півроку на пропозиції щодо перейменування

населених пунктів, районів, назви яких містять символіку російської імперської політики або присвячені відповідним особам/подіям. Такий термін надавався і для населених пунктів, назви яких не відповідають стандартам мови», – йдеться у пояснювальній записці. Якщо рішення не було ухвалено, то за основу беруться рекомендації Українського інституту національної пам'яті та Національної комісії зі стандартів державної мови. Комітет Верховної Ради розглянув 340 пропозицій органів місцевого самоврядування, військових адміністрацій населених пунктів та рекомендації Українського інституту національної пам'яті, Національної комісії зі стандартів державної мови щодо перейменування окремих населених пунктів та районів. Серед пропозицій та рекомендацій пропонується перейменувати: 7 районів, 15 міст, 54 селища, 267 сіл. Серед пропозицій перейменування багато назв, пов'язаних з радянськими святами або символікою. Наприклад, це Перше Травня, Першотравенка, Первомайське, Першотравневе, Першотравенськ, Маївка тощо. Також перейменують назви, присвячені московським діячам: Пушкіно, Мічуріна, Максима Горького, Кутузівка, Суворове, Некрасове тощо. Крім того, перейменують населені пункти, які не відповідають нормам мови – село Дорожне на Дорожнє, село Кибляри на Киблярі тощо. Також планується перейменувати наступні міста: місто Новомосковськ Дніпропетровської області на місто Самар; місто Павлоград Дніпропетровської області на місто Матвіїв; місто Синельникове Дніпропетровської області на місто Ріднопілля; місто Першотравенськ Дніпропетровської області на місто Шахтарське; місто Первомайськ Луганської області на місто Сокологірськ; місто Молодогвардійськ Луганської області на місто Отаманівка; місто Северодонецьк Луганської області на місто Сіверськодонецьк; місто Червоноград Львівської області на місто Шептицький; місто Южноукраїнськ Миколаївської області на місто Гард; місто Первомайськ Миколаївської області на місто Ольвіополь; місто Южне Одеської області на місто Порт-Анненталь; місто Дружба Сумської області на місто Хутір-Михайлівський; місто Красноград Харківської області на місто Берестин; місто Первомайський Харківської області на місто Златопіль; місто Ватутіне Черкаської області на місто Багачеве. Джерело:

<https://shotam.info/v-ukraini-planuiut-pereymenuvaty-ponad-300-naselenykh-punktiv-shcho-pro-tse-vidomo/>

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

Замість Леніна – Книга Книг: на Рівненщині є пам'ятник Біблії. – Мартинюк Марія

Пам'ятник Біблії стоїть у центрі села Деражне Рівненського району. Цей постамент спорудили тут декілька років тому. Звели його на п'єдесталі, де за часів Радянського союзу стояв Ленін. Ідея встановити пам'ятник Біблії належить рівненському підприємцю-протестанту, який орендував у селі приміщення під продуктовий магазин. Монумент складається з бетонного куба, на чотирьох сторонах якого розміщено таблички з посланнями з Біблії. Зверху

на ньому – Книга. Наразі пам'ятник є візитівкою села, а впорядковують його віряни місцевої Церкви християн віри євангельської. Джерело:

<https://rivne.rayon.in.ua/news/699266-zamist-lenina-kniga-knig-na-rivnenshchini-e-pamyatnik-biblii>

Благодійність. Меценатство

За 110 тонн російськомовної макулатури для ЗСУ купили два пікапи. – Олексій

Благодійний фонд «Гуркіт» спільно з видавництвом Vivat зібрав 110 тонн книг, написаних російською мовою, і передав їх на переробку у макулатуру. За отримані кошти вдалося придбати два пікапи для підрозділу ППО Центр. До збору долучилися українці з різноманітних куточків України, які надсилали свої російськомовні книги поштою. Докладніше:

<https://shotam.info/za-110-tonn-rosiyskomovnoi-makulatury-dlia-zsu-kupyly-dva-pikapy/>

Театр

Українці почали частіше ходити в театри – дослідження. – Олена Расенко

На початку 2024 року в Україні помітно збільшився попит на театр. Українці буквально всю ніч стоять у черзі за квитками, а на деякі вистави потрапити майже неможливо – квитки розпродані на кілька місяців наперед. Така тенденція пропорційно позначилася на доходах українських театрів, йдеться в даних YouControl.Market. Востаннє перелік театрів в Україні оновлювали 2017 року. Тоді Держстат визначив 113 театрів, що перебувають у державній та комунальній власності. Водночас інформації про кількість недержавних театрів немає. До сфери управління Мінкультури належить дев'ять національних театрів. Усі вони фінансуються з державного бюджету – тільки 2023 року театри отримали понад 1,3 млрд грн. Найбільше державних грошей, за даними УС.Market, торік отримав Національний академічний театр опери та балету України імені Т. Г. Шевченка (понад 322 млн грн), а найменше – Франківський драмтеатр (майже 45 млн грн). Фінансування з бюджету театр здебільшого витрачає на заробітну плату співробітників і сплату податків. Також українські театри отримують гроші з місцевих бюджетів. Але вважати, що театри нічого не заробляють самостійно буде помилкою. Протягом 2023 року дохід українських театрів суттєво збільшився. Дохід лише київського театру Франка порівняно з 2021 роком збільшився на 20 млн грн, а показник відносного приросту порівняно з 2022 роком становить 165%. Усі національні театри у 2023 році заробили більше, ніж у 2021 році. Тільки Одеський оперний театр у 2023 році не перевищив свій рівень чистого доходу 2021 року. Серед національних театрів найбільше чистого прибутку минулого року отримали: Театр опери та балету імені Т. Шевченка – понад 53 млн грн; Театр Франка – майже 46 млн грн; Львівська опера – 31,5 млн грн. Серед театрів комунальної власності найбільший прибуток отримали Київський театр оперети – майже 157

млн грн; Київський театр опери та балету для дітей та юнацтва – понад 70 млн грн; Молодий театр – понад 67 млн грн. Докладніше:

<https://socportal.info/ua/news/ukraintci-pochali-chastishe-khoditi-v-teatri-doslidzhennya/>

Культура на часі: що з доходами українських театрів на другий рік війни. Дослідження YouControl

Опубліковано статистичні дані. Як зазначають у Національній спілці театральних діячів України 2023 році кількість глядачів однозначно збільшилася, оскільки театри призвичаїлися до нових умов, а глядачі потребують емоцій та вражень. Театри стали доступними раніше, ніж відновилася концертна діяльність естрадних виконавців, тож у цю паузу глядачі обрали театр і залишилися там. Серед приватних компаній, які ведуть бізнес із КВЕДом 90.01 «Організація театральної діяльності», найбільші прибутки у 2023 році – понад 73 млн грн – отримала компанія «Перша Концертна Агенція», яка планує й організовує концерти і виступи артистів по всій території України та за кордоном. Приріст чистого доходу відносно 2022 року склав 1620%. Чистий дохід фірми ТОВ «ДИЗЕЛЬ ІВЕНТ» склав майже 51 млн. Компанія «Дизель Студіо» організовує концертну гумористичну програму «Дизель Шоу», телевізійні продукти та телесеріали. ТОВ «ВМФ ІВЕНТ ГРУП» отримало понад 40 млн грн. Чистий дохід популярного гурту «Без Обмежень» у 2023 році склав понад 16 млн грн. Майже 12 млн грн заробила компанія ТОВ «МОЗГІ ГРУП» І. Горової. Понад 6,2 млн грн компанія ТОВ «ДЗІДЗІДЗІ», що належить М. Хомі, відомому як Дзідзьо. «У підсумку, попри все, українське театральне мистецтво користується сьогодні попитом та популярністю серед широких мас. Однак, театрам ще далеко до того „успіху“, який в країні мають онлайн-казино... В той же час. На момент виходу дослідження, актор Житомирського академічного музично-драматичного театру ім. І. Кочерги О. Литовченко на сторінці у фейсбуці повідомив, що Житомирська ОВА не знайшла коштів для фінансування трьох житомирських театрів. Як інформує актор, з травня всі працівники не отримуватимуть зарплату, а театри вимушено закриваються. Відзначимо, що за даними spending.gov.ua, що містяться в YC.Market, Житомирський музично-драматичний театр ім. Івана Кочерги у 2023 році в якості розпорядника державних коштів витратив 22 млн грн, Житомирська обласна філармонія розпоряджалася 20 млн грн публічних коштів, Житомирський академічний театр ляльок з місцевого бюджету отримав 9,2 млн грн. У Драмтеатрі ім. Кочерги працює 143 людини, у Театрі ляльок – 50 людей, а у Філармонії – 171 людина. Просимо журналістів і владу звернути увагу на ситуацію. Адже культура дуже на часі». Докладніше:

<https://espreso.tv/kultura-kultura-na-chasi-shcho-z-dokhodami-ukrainskikh-teatriv-na-drugiy-rik-viyni-doslidzhennya-youcontrol>

Скільки коштує створити сучасну оперу та за рахунок чого існують незалежні театри? – Ольга Дятел

10 травня в МЦКМ відбудеться прем'єра опери «GAIA-24. OPERA DEL MONDO». Після чого вона відкриє Міжнародний фестиваль опери, музики та

театру O.Festival у Нідерландах. Це друга опера лабораторії сучасної опери Opera aperta, створена після повномасштабного вторгнення. Останні два роки команда з оперою «Chornobyldorf» виступила в США, Німеччині, Великій Британії, Литві, Австрії, Нідерландах та Чехії. Орієнтовна вартість «GAIA-24» – близько 3 мільйонів гривень. Ця сума вже є достатньою для роботи, але все одно вимагає перманентної економії за багатьма статтями та готовності команди вкласти свій час. Культурна менеджерка, співзасновниця агенції proto produkcija O. Дятел розповідає, з чого складається ця цифра, про вартість квитка і принцип ціноутворення, а також чи можна на цьому заробити. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/skilki-koshtuye-stvoriti-suchasnu-operu-ta-za-rahunok-chogo-isnuyut-nezalezni-teatri-301220/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Суд визнав Раду з підтримки кінематографії нелегітимною. Що цьому передувало? – Марічка Максимець

23 квітня співзасновниця Української кіноакадемії та членкиня Національної спілки кінематографістів України Ю. Сінкевич на своїй фейсбук-сторінці повідомила, що суд відхилив апеляцію у справі оскарження повноважень Ради з державної підтримки кінематографії. Фінальний розгляд скарги відбувся 23 квітня в Шостому апеляційному адміністративному суді Києва. Докладніше про передумови такого рішення:

<https://liroom.com.ua/news/rada-pidtrymky-kinematografii/>

Раду з підтримки кінематографії при Держкіно остаточно визнали нелегітимною. – Марія Кабацій

Адвокатка Н. Денисюк, яка майже рік представляла інтереси Національної спілки кінематографістів України у цій справі, зауважила, що українська кіноспільнота, яка й подавала до суду через незаконне продовження повноважень членів Ради, чекає конкурсу і реалізації законного права на формування нової ради. Новину прокоментували також ті представники кіноспільноти, які були присутні на фінальному засіданні суду: продюсерка Ю. Сінкевич та генеральний директор кінокомпанії «Артхаус Трафік» Д. Іванов. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/radu-z-pidtrimki-kinematografiji-ostatochno-viznali-nelegitimnoyu-301207/>

Це рішення має оздоровити кіноспільноту: Денис Іванов про рішення апеляційного суду щодо Ради з підтримки кіно. – Поліна Горлач

Згідно з рішенням суду, постанову Кабміну про продовження терміну дії Ради з підтримки кіно має бути скасовано і з моменту оголошення рада не є легітимною. «З погляду того, як це рішення впливає на кіноспільноту, то я думаю, що однозначно це рішення матиме позитивний вплив», – поділився генеральний директор кінокомпанії «Артхаус Трафік» Д. Іванов. Він додав, що раніше рада відзначилася прямим конфліктом інтересів, зокрема члени голосували за проекти своїх компаній, що прямо заборонено законом. Крім того, наголошує Іванов, таких питань до органу було дуже багато – як про

непрозорість ухвалення рішень, так і про етику спілкування з представниками кіноорганізацій, які зверталися з тих чи тих питань. Продюсер розповідає, що рада є одним з ключових органів у державному управлінні кінематографією, тому що саме вона розподіляє кошти за категоріями, оголошує конкурси кінопроектів, регламентує їхнє проведення, обирає експертів, затверджує їхній склад і ухвалює фінальне рішення про те, які саме проекти перемогли у цих конкурсах. Іванов зазначив: кіноспільнота була ще обурена і тим, що у 2024 році було оголошено конкурс кінопроектів «з рекордним бюджетом». Тоді понад 700 діячів культури та 13 організацій написали відкритого листа до української влади із закликом не виділяти кошти Держкіно й переспрямувати цього річного бюджету відомства на потреби Сил оборони. Також звернення містило висловлення недовіри керівництву Держкіно та Раді з підтримки кінематографії. Продюсер додає, що спільнота сподівалася, що вдасться зайнятися реформуванням управління кінематографії, бо «зараз перед українським кінематографом стоять реальні виклики того, щоб працювати як важливий елемент культурної дипломатії, щоб доносити український погляд у кіно, яке породжує емпатію, до закордонних суспільств, щоб гуртувати українське суспільство навколо певних цінностей». «Але натомість ми маємо систему, яка, по-перше, очевидно корумпована, бо члени ради голосували в минулому за проекти, які належали їхнім компаніям, і по-друге, компетентність і добросовісність їхніх рішень реально ставилися під сумнів». Тому, на думку Іванова, це рішення апеляційного суду оздоровить ситуацію, яка склалася в кіноіндустрії за останні три роки, і це буде «повернення українського кіно до здобутків, а не до зубожіння». Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/730631-ce-risenna-mae-ozdoroviti-kinospilnotu-denis-ivanov-pro-risenna-apelacijnogo-sudu-sodu-radi-z-pidtrimki-kino/>

У Раді повідомили про загрозу повернення відхилених обмежень на український дубляж фільмів. – Ірина Лисогор

23 квітня парламентський комітет з гуманітарної та інформаційної політики мав зібратися на термінове засідання для ревізії висновків щодо законопроекту «Про застосування англійської мови в Україні». Про це повідомив член цього комітету В. В'ятрович. За його словами, на комітеті могли повернути норму про обмеження показу фільмів у кінотеатрах українською мовою. Раніше ці норми парламент вилучив при голосуванні в першому читанні. Засідання зрештою скасували. Голова комітету М. Потураєв повідомив, що «не буде ні комітету, ні розгляду у залі» в сьогоднішньому порядку денному. Однак В'ятрович каже, що загроза обмежити показ фільмів із українським дубляжем ще не зникла остаточно. «Слуги народу передумали сьогодні скликати гуманітарний комітет, на якому планували повернути до законопроекту про англійську мову норми, що знищують український кінопрокат і кінодублювання», – написав В'ятрович. Він зазначив, що комітет можуть скликати на інший день. «Нам потрібно або проголосувати законопроект про англійську мову в його нинішньому вигляді, тобто без жодного втручання у сферу кіно, або взагалі його відхилити (що теж варіант, бо у жодній країні ЄС

нема ніякого закону про англійську й це ніяк не заважає її вивченню і застосуванню)», – вважає депутат. Докладніше:

https://lb.ua/news/2024/04/23/609823_radi_povidomili_pro_zagrozu.html

Політичний Боллівуд. Чому і для кого Банкова через парламент пропихає нові правила дубляжу фільмів. – Ірина Федорів

«Яка проблема для зрілих політиків була б питанням № 1 під час війни: заборона фсб у рясах чи проламування Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики та парламенту через коліно, щоб запровадити нові правила для дубляжу іноземних фільмів? Відповідь більш ніж очевидна – заборона діяльності московського патріархату (фсб у рясах). Тим більше, що громадська організація „Голка” опитала всіх представників фракцій і більшість депутатських груп – урядовий законопроект 8371, який пройшов комітет, нардепи готові підтримувати. Треба виносити в залу. Так от, урядовий законопроект про заборону московських попів пройшов той самий комітет, який очолює „Слуга Народу” М. Потураєв. Разом із ним пройшов комітет іще один законопроект – президентський (9432). Це проєкт „Про застосування англійської мови”, де зі старту була норма, яка стосувалася дубляжу іноземних фільмів українською (його хотіли прибрати й залишити субтитрування). Комітет цю норму відхилив. Сьогодні засідає парламент і от минулої ночі голова комітету Потураєв інформує членів комітету в чаті, що сьогодні буде засідання й мають переглянути висновок. І головне, що навіть вночі депутати не мають тексту, що їм пропонують на розгляд... Чи питання дубляжу фільмів дійсно аж таке нагальне, що треба ламати комітет і парламент через коліно? Ні. Суспільство мало б побачити дискусію про те, як це вплине на українських виробників фільмів, в яких умовах опиняться студії, що займаються дубляжем, який досвід у країн ЄС... А з заборонаю московських попів ну не треба давно нічого обговорювати. Думка суспільства, представників різних фракцій та груп однозначна. Але нацбезпека чомусь менше важить за питання дубляжу фільмів...». Докладніше:

<https://espreso.tv/poglyad-politichniy-bollivud-chomu-i-dlya-kogo-bankova-cherez-parlament-propikhae-novi-pravila-dublyazhu-filmiv>

«У пошуках Ніки»: вийшла документальна стрічка від режисера фільмів «Егрегор» та «Пік страху»

На YouTube з'явився документальний фільм «У пошуках Ніки» режисера С. Капралова, який розповідає про порятунок тварин на Київщині та з екопарку Фельдмана у Харкові. Те, що знімальна група побачила після деокупації Київщини, отримало термін «голокошт тварин». Саме про це режисер розповідає у своїй стрічці. Прем'єра картини відбулася на Нью-Йоркському кінофестивалі Doc Nyc. Також її змогли побачити жителі Південної Кореї. «Цей фільм не про тварин, він про різницю в цивілізації. Коли одні люди приходять у чужу країну і вбивають тварин, а інші ризикуючи життям, рятують їх – це про людяність. І про різницю між Україною і росією», – каже режисер. Докладніше:

<https://www.cinema.in.ua/u-poshukakh-niky-film/>

«Я відчував, що мільйони українців вийшли на сцену разом зі мною».
Розмова з лавреатом премії «Оскар» Мстиславом Черновим. – Дмитро Десятерик

Режисер М. Чернов розповідає про свій фільм-переможець «20 днів у Маріуполі», підготовку до прем'єр і конкурсу, а також про свої відчуття після перемоги. Докладніше:

<https://detector.media/community/article/225860/2024-04-24-ya-vidchuvav-shcho-milyony-ukraintsiv-vyyshly-na-stsenu-razom-zi-mnoyu-rozмова-z-lavreatom-premii-oskar-mstyslavom-chernovym/>

Література. Книговидання

Премія Drahomán Prize оголосила лавреатку 2023 року. – Олександр Мимрук

Нею стала Катажина Котинська, перекладачка з української мови на польську. Номінована Посольством України в Республіці Польща з перекладом книжки О. Забужко «Найдовша подорож» (Комора, 2023) – Oksana Zabuzko. «Najdłuższa podróż» (Agora, 2023). Докладніше:

<https://chytomo.com/premiia-drahoman-prize-oholosyla-lavreatku-2023-roku/>

Оксана Забужко, Артем Чех, Сергій Жадан: яких українських письменників читають у Гарварді? – Марічка Максимець

Українська журналістка Б. Неборак у своєму Х поділилася переліком української літератури, яку професорка Т. Гундорова читала зі своїми студентами у Гарварді в 2024 році. Серед них: документальна проза А. Чеха про час його служби у ЗСУ, збірка, присвячена 80-м роковинам розстрілів євреїв у Бабиному Яру, антологія текстів, поезії та особистих історій 20 представників ЛГБТКІ+ спільноти в Україні тощо. Докладніше про кожну книгу зі списку:

<https://liroom.com.ua/news/harvard-ukraine-books/>

Музейна справа

Культурно-археологічний центр «Пересопниця» організовує наукову конференцію

Науково-практичну конференцію «Нові дослідження пам'яток археології на Волині» заплановано провести у листопаді. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/697065-kulturno-arkheologichniy-tsentr-peresopnitsya-organizovue-naukovu-konferentsiyu>

Державний архів Львівської області оцифрував 150 000 історичних документів Львова

Державний архів Львівської області оцифрував та опублікував 150 000 документів Національного архівного фонду 2 оп. 1 «Магістрат королівського столичного міста Львова». Це реалізовано завдяки підтримці Міжнародного альянсу із захисту спадщини в зонах конфлікту ALIPH (ALIPH Foundation) та фірми «Архівні Інформаційні системи». Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/699188-derzhavniy-arkhiv-lvivskoi-oblasti-otsifruvav-150-000-istorichnikh-dokumentiv-lvova>

Охорона культурної спадщини

У Миколаєві визначили найзначніші об'єкти культурної спадщини

У межах проєкту UN4UkrainianCities у квітні було розпочато опитування серед жителів Миколаєва, яке мало на меті дослідження ставлення мешканців до семи об'єктів культурної спадщини міста, повідомляє Агенція розвитку Миколаєва. Цими об'єктами стали: Вежа Шухова, Миколаївська обсерваторія, городище «Дикий сад», комплекс «Офіцерське зібрання», комплекс «Старофлотські Казарми», Маріїнська гімназія, Будівля колишнього будинку культури будівельників. Найвищий показник прихильності до культурного об'єкта, згідно з дослідженням, має Миколаївська обсерваторія. На другому місці – Старофлотські казарми. Під час презентації також було наведено й інші статистичні показники, які показували рівень психологічного ставлення містян до культурних пам'яток. «Тож результати дослідження показали, що у миколаївців є сильні почуття прив'язаності до культурних об'єктів, які навіть не функціонують сьогодні. Тому коли ми думаємо про відновлення міста, треба ще думати про реставрацію простору довкола цих об'єктів», – підсумувала Барбара Естер Адель Піга. Отримані дані стануть основою для проєктних рішень у рамках стратегії «Build Back Better» для Миколаєва. Цю ініціативу розроблено Міланським політехнічним інститутом, Міланським університетом, Фондом «Трансформація транспорту» та Фондом OneWorks, також вона є частиною фестивалю «Новий європейський Баугауз» (Satellites Events 2024) і має на меті сприяти діалогу між зацікавленими сторонами, які беруть участь у процесах міської трансформації у Миколаєві. Докладніше:

<https://mykolaiv.rayon.in.ua/news/699021-u-mikolaevi-viznachili-nayznachnishi-obekti-kulturnoi-spadshchini>

Артефакти з 6 тисячоліття до н.е.: київські митники вилучили цінну знахідку

У поси́лці, яка прямувала з Кривого Рогу до США, митники виявили 3 нуклеуси – кам'яні ядрища з кременю. Артефакти належать до матеріалів археологічних культур періоду «неоліт – доба бронзи», приблизно 6–2 тисячоліття до н.е. Вони мають культурну та історичну цінність. Докладніше:

<https://espreso.tv/kultura-artefakti-z-6-tisyacholittya-do-ne-kiivski-mitniki-viluchili-tsinnu-znakhidku>

Бібліотечна справа. Читання

«Сто відсотків була дискримінація»: представниця омбудсмена про конфлікт між родиною переселенців і бібліотекою. – Суспільне

О. Алтуніна, представниця Уповноваженого з прав громадян, постраждалих внаслідок збройної агресії проти України, прокоментувала конфлікт між родиною переселенців та Тернопільською обласною бібліотекою для дітей. «Я прочитала саму публікацію, потім зателефонувала нашому структурному підрозділу, який розташовано в Тернопільській області. За їхньої інформацією, вони вже встигли відвідати бібліотеку. Тобто, ця інформація

з'явилася зранку, а до обіду вони сходили в бібліотеку, провели моніторинговий візит та перевірили документи, які є в бібліотеці: їхній статут, положення про послуги. Також взяли пояснювальну записку від керівника бібліотеки щодо ситуації, яка відбулася. Звісно, в посадовців бібліотеки була інша позиція, але фактично вона підтверджувала конфлікт, який відбувся в бібліотеці», – сказала Алтуніна, яка дізналася про інцидент з соцмереж. На запитання, чи була дискримінація, представниця Уповноваженого з прав громадян, постраждалих внаслідок збройної агресії проти України, відповіла, що так. Алтуніна також наголосила, що є й юридична сторона в цій історії, яка стосується незаконних дій керівника обласної бібліотеки. «Що саме? В Законі України „Про бібліотеку та бібліотечну справу” написано, що саме статут цього закладу має передбачати норми про можливість того, що бібліотека буде брати заставу за видачу книжок, але статуту не було в наявності навіть на сайті. Він був у паперовому вигляді в бібліотеці. Ми змусили працівників викласти його в загальний доступ, на сайт бібліотеки. Сьогодні він там є та його можуть всі вивчити. Також працівники пред'явили інструкцію про порядок застосування оплати за книжки, але вона була не підписана, без дати і, фактично, дублювала вимоги постанови, яка багато років тому вже втратила чинність. З цього можемо зробити висновок, що дії керівника бібліотеки були незаконними, працівники виконували незаконні вимоги свого керівника», – пояснила вона. Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/novyny-ternopolya-sto-vidsotkiv-bula-diskriminatsiya-predstavnitsya-ombudsmena-pro-konflikt-mizh-rodinoyu-pereselentsiv-i-bibliotekoyu>

Авторське право

Авторське право та ШІ: хто власник і як захистити творчість. – Тарас Свирид

Технології поставили перед нами низку викликів, особливо у сфері правового регулювання. Виникають питання: чи застосовується авторське право до творів, створених штучним інтелектом? Чи може ШІ вважатися співавтором твору? Чи може ШІ порушувати авторські права митців? Опубліковано думки автора з цього приводу. Докладніше:

<https://chytomo.com/avtorske-pravo-ta-shi-khto-vlasnyk-i-iaak-zakhystyty-tvorchist/>

Підтримка України у світі

Німецькі грантодавці дадуть ще 50 тисяч доларів на реставрацію луцького кінотеатру «Батьківщина». – «ВСН»

Грантодавці з Німеччини збільшили суму співфінансування проєкту реставрації колишнього кінотеатру «Батьківщина» на 50 тисяч доларів. Завдяки проєкту, який в Україні втілюють вперше, вдасться зберегти пам'ятку архітектури та перетворити аварійне приміщення на дієвий бізнес-хаб. Докладніше:

<https://lutsk.rayon.in.ua/news/699301-nimetski-grantodavtsi-dadut-shche-50-tisyach-dolariv-na-restavratsiyu-lutskogo-kinoteatru-batkiivshchina>

Стрічка «Білий янгол – кінець Мар’їнки» отримала золоту нагороду та Гран-прі. – Анна Семьонова

Документальний фільм про війну в Україні та роботу поліції Донеччини біля фронту від німецького телеканалу ZDF здобув у США золоту нагороду та Гран-прі. Під час телекінопремії NYF 2024 (New York Festivals TV & Film Awards) стрічку відзначили в номінації «Докудрама». Автор і режисер – Арндт Гінцель. Докладніше:

<https://shotam.info/strichka-bilyy-ianhol-kinets-mar-inky-otrymala-zolotu-nahorodu-ta-hran-pri/>

III та кадри українських бомбардувань. Польський режисер випустить фільм про путіна. – Анастасія Большакова

В однойменній стрічці «путін» польський режисер Патрик Вега використав штучний інтелект, щоб відтворити постать російського лідера та зобразити «найінтимніші моменти його життя». Картина вийде у світовий прокат 26 вересня та буде представлена у 35 країнах. Вега в іронічному фільмі зображує детальний аналіз життя та психіки путіна за останні 60 років і показує їх в «ультрареалістичних деталях». У трейлері можна побачити кадри, на яких путін у брудному підгузку займається бойовими мистецтвами і протистоїть Б. Єльцину. Крім того, Вега додав відеовірізки, зняті українськими кінематографістами під час повномасштабного російського вторгнення. Серед них кадри бомбардувань та обстрілів прифронтових міст, робота військових-артилеристів та пілотів. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/polskiy-rezhiser-vipustit-film-pro-putina-301206/>

У Фінляндії закривають музей Леніна, який працював з 1946 року. – Yle

Присвячений одному з лідерів комуністичної росії музей було засновано у Тампере товариством «Фінляндія-СРСР» 78 років тому. У добу Холодної війни його встигли відвідати всі ключові радянські лідери. Установа стала популярною після розпаду Радянського Союзу, певний час навіть була єдиним музеєм Леніна у світі. У 2016 році експозицію музею змінили, аби відобразити більш критичні моменти політики СРСР. «Жорстокість авторитаризму повернулася в росію, але навряд чи це пов’язано з померлим понад сто років тому Леніном. Колишня назва більше не відповідає змісту нашої експозиції, вводить відвідувачів в оману і викликає непорозуміння», – пояснив реорганізацію директор музею Калле Калліо. Після 3 листопада експозицію в музеї Леніна демонтують. У лютому 2025 року на його місці відкриється новий музей східних відносин Nootti. Згідно з пресрелізом, Nootti буде краще відповідати потребам відвідувачів музею, він стане сучасним музеєм політичної історії, присвячений відносинам фінів і росіян, Радянському Союзу і сучасності. Музей розглядатиме спільну історію країн з часів революції у росії і здобуття Фінляндією незалежності аж до епохи НАТО. Джерело:

<https://espreso.tv/svit-u-finlyandii-zakrivayut-muzey-lenina-yakiy-pratsyuvav-z-1946-roku>

Без російської мови: Уряд Латвії затвердив зміни до державного стандарту освіти у школах. – Віра Перун

Уряд Латвії 23 квітня одногосно підтримав Правила про державний стандарт основної освіти та зразки програм основної освіти, які передбачають поступову відмову від російської мови. Докладніше:

https://lb.ua/world/2024/04/23/609878_bez_rosiyskoi_movi_uryad_latvii.html

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm